

ارایه و ارزشیابی مدلی برای تحقق بسیج جامعه در مرکز توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت اردبیل

دکتر شهرام حبیب زاده^۱، دکتر شهنام عرشی^۲، ناطق عباسقلی زاده^۳، محرم یوسفی سادات^۴، محرم عالی مراد^۵، حسین صادقی^۶، دکتر حمید جعفر زاده^۳، دکتر جعفر بشیری^۳، دکتر سعید صادقیه اهری^۳، فیروز امانی^۳، رقیه تفرجی^۳، نیره امینی ثانی^۳، دکتر سعدا... محمدی^۳، دکتر سید مرتضی شمشیرگران^۳، عالییه یوسفی^۴، صفر ایرانپور^۴، الناز خیر خواهی^۴

^۱نویسنده مسئول: استادیار بیماری های عفونی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل E-mail: s.habibzadeh@arums.ac.ir
^۲دانشیار بیماری های عفونی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ^۳اعضای هیات علمی و کارشناسان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ^۴نیروهای مردمی و انجمن جوانان فرهیخته اردبیل

چکیده

زمینه و هدف: در تمدن نوین جلب مشارکت مردمی مهمترین راه کار توسعه در بخش های مختلف جامعه تلقی می شود. ایجاد مراکز توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت قدمی است که در این راستا برداشته شده است. در این مراکز، توسعه اجتماعی در کنار ارتقای سلامت تحقق می یابد و در خلال انجام فعالیت هایی برنامه ریزی شده. مردم منطقه ضمن پیشرفت و توسعه در راه سلامت گام بر می دارند، مشارکت را تمرین می کنند، مسوولیت پذیر می شوند و درک می کنند که کلید حل بخش عمده ای از مسایل مربوط به سلامت در دست خود آنها است.

روش کار: در چهارچوب مبتنی بر پژوهش عملی و با مداخلاتی که بصورت پویا و بر اساس ارزیابی های مجدد پی ریزی شد اقداماتی در دو بخش شامل تشکیل کمیته های کاری و تشکیل پایگاه تحقیقات جمعیتی انجام شد. پایگاه تحقیقات جمعیتی رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه را بعنوان مبنای فعالیت خود قرار داد و اولین مرحله اجرایی آن بسیج جامعه بود. به منظور ارایه و ارزشیابی مدلی برای بسیج جامعه اقدامات مختلفی از جمله توجیه رابطین بهداشت، جلب مشارکت افراد کلیدی منطقه، شناخت ادبیات جامعه برای برقراری ارتباط موثر و نافذ با مردم، اطلاع رسانی، دعوت به همکاری و سرشماری عمومی برای شناسایی افراد معتمد و توانمند منطقه صورت گرفت.

یافته ها: توسط رابطین بهداشتی منطقه ۶۰ نفر از افراد کلیدی شناسایی شدند که ۵۳ نفر از آنها دعوت به همکاری را پذیرفته و در سه جلسه اهداف مرکز بازگو و نقطه نظرات آنان ارزیابی گردید. بررسی ادبیات جامعه نشان داد که منطقه مورد نظر دارای فرهنگ متوسط به بالا با سطح سواد و درآمد متوسط به پایین و میزان علاقه مندی مناسب برای مشارکت است. ارزیابی همکاری صدا و سیما، شهرداری و سازمان های دیگر بجز آموزش و پرورش در اطلاع رسانی مطلوب نبود. پس از انتشار ویژه نامه علمی پایگاه استقبالی از سوی مردم مشاهده نگردید اما در بین مسئولین منجر به ایجاد چشم اندازی روشن گردید. ۲۸۷ نفر بصورت داوطلبانه دعوت به همکاری در مرکز را پذیرفته و به عضویت آن در آمدند. پس از سرشماری عمومی مشخص شد ۴۳۵۵ خانوار با جمعیت کل ۱۹۶۵۲ نفر در منطقه سکونت دارند از این تعداد ۹۳۰۵ نفر (۴۸٪) زن و مابقی مرد بودند. میانگین سنی جمعیت ۲۶ سال و میانگین بعد خانوار ۴/۵ و ۸۳۵۲ نفر (۴۲٪) متاهل بودند. اکثریت خانم ها خانه دار و اکثریت آقایان شغل آزاد داشتند.

نتیجه گیری: فرآیند بسیج جامعه در این پروژه موفق ارزیابی گردید اما بنظر می رسد جهت نهادینه شدن و استمرار فعالیت مرکز اجتماعی و ارتقای سلامت نیاز به جلب مشارکت و همکاری بیشتر سازمان ها و اقشار مختلف مردم وجود دارد.

واژه های کلیدی: بسیج جامعه، رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه، مرکز توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت، پژوهش عملی

تاریخ وصول: ۸۴/۲/۲۰ درخواست اصلاحات نهایی: ۸۴/۳/۱۲ پذیرش: ۸۴/۴/۱۲

مقدمه

سطح گسترده، موجب کنترل بسیاری از بیماری های عفونی شده و مشکلات جدید بخش سلامت، جای بیماری هایی مثل سرخک، آبله، طاعون و وبا را گرفته

پیشرفت های شگرف علمی در زمینه کنترل بیماری های واگیر با ساخت واکسن های موثر و مصرف آن در